

РЕШЕНИЕ

на Постоянната комисия по хуманитарни науки и изкуства за резултатите от извършеното оценяване по процедура за програмна акредитация на професионално направление 8.1 Теория на изкуствата на Нов български университет

1. Хронология на процедурата:

Процедурата за програмна акредитация на **професионално направление 8. 1 Теория на изкуствата в НБУ** е открита на заседание на Постоянната комисия по хуманитарни науки и изкуства на 19.12.2018г. (Протокол №15) по искане на висшето училище (вх. №968/06.12.2018г.). Експертната група (ЕГ) и наблюдаващият процедурата са определени с решение на Акредитационния съвет на НАОА от 27.06.2019г. (Протокол №13):

1. Проф. Буян Филчев – пенсионер
2. Доц. д-р Бойка Донева – НХА
3. Деян Боев – докторант, ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“

Наблюдаващ процедурата на ПК: проф. д.изк.н. Антоанета Анчева, член на ПКХНИ,

На заседание, проведено на 29.01.2020г. (Протокол №1), на основание чл. 88 а, ал. 4 от ЗВО и чл. 12, ал. 6, т. 4 от ПДНАОА, членовете на Комисията приеха доклада на експертната група.

Експертната група (ЕГ) в изпълнение на решение на Акредитационния съвет на НАОА от 27.06.2019г. (Протокол №13), съгласно чл. 33 и чл. 34 от ПДНАОА и приетите от Акредитационния съвет на НАОА (20.10.2016 г.) Критерии за програмна акредитация на професионално направление в съответствие със стандартите и насоките за осигуряване качеството в европейското пространство за висше образование /ESG/ - част 1 /1-10/ и по смисъла на чл. 78, ал. 3 от ЗВО /Таблица 4/, посети департамент „Изкуствознание и история на културата“ на НБУ в периода 28.11-30.11.2019 г. и проведе срещи с ръководството на висшето училище (ВУ), с преподаватели, студенти, административен състав и потребители на кадри. Групата се запозна с учебните планове и програми, с условията на обучение.

При предходната акредитация на професионално направление 8.1 в НБУ Постоянната комисия по хуманитарни науки и изкуства при НАОА дава следната препоръка:

Препоръка № 1 – Да се осигурят на студентите постоянни практики по специалността.

Препоръката е изпълнена..

2. КОНСТАТАЦИИ И ОЦЕНКИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КРИТЕРИИТЕ ЗА ПРОГРАМНА АКРЕДИТАЦИЯ НА ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ В СЪОТВЕТСТВИЕ СЪС СТАНДАРТИТЕ И НАСОКИТЕ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА

КАЧЕСТВОТО В ЕВРОПЕЙСКОТО ПРОСТРАНСТВО ЗА ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ /ESG/ - ЧАСТ 1 /1-10/ И ПО СМИСЪЛА НА ЧЛ. 78, АЛ. 3 ОТ ЗВО /ТАБЛИЦА 4/:

Въз основа на изводите в доклада на експертната група Постоянната комисия направи следните констатации и оценки за изпълнението на критериалната система:

Констатации за изпълнение на критерий 1.1. в съответствие със стандарт 1 от ESG - част 1 /1-10/: „При извършване на обучение в професионалното направление се поддържа и развива политика за осигуряване на качеството, която се оповестява и е част от стратегическото управление на висшето училище“:

Нов български университет има програмна акредитация и организира обучение в професионално направление 8.1. Теория на изкуствата в ОКС „бакалавър“ в програма „Изкуствознание и артмениджмънт“ и в ОКС „магистър“ в програми „Сравнително изкуствознание“ и „Тракия и културата на древния свят“, в пълно съответствие със своята мисия, визия, образователна философия, цели и задачи. Обучаващото звено в професионално направление 8.1. Теория на изкуствата е департамент „Изкуствознание и история на културата“. Той разработва двугодишни планове за развитие, които представляват стратегически документ за развитието на професионалното направление в НБУ.

Цялостната дейност в бакалавърската и магистърските програми е съгласувана с институционалната система за качество (СУК е приета от Академичен съвет на НБУ на 27.10. 2015 г., и допълнена през 29.11.2016 г.). В НБУ действа система за оценка на дейността на департаментите и центровете; в края на всеки семестър се провеждат анкети сред студентите за качеството на преподаването; налице е действащ стандарт, регламентиращ образователните процедури и основните дейности на преподавателите.

Констатации за изпълнение на критерий 1.2. в съответствие със стандарт 1 от ESG - част 1 /1-10/: „Управление на качеството на образованието“

В департамент „Изкуствознание и история на културата“ на НБУ функционира Програмен съвет, регламентиращ свързаните с отделните програми дейности. ПКХНИ констатира поддържане на много добро качеството на програмите за отчетния период. В НБУ действат публично оповестени етични правила, чието съблюдаване се контролира от Етична комисия. Не са констатирани случаи на корупция, дискриминация и нарушаване на академичната етика в ПН.

Констатации за изпълнение на критерий 2.1. в съответствие със стандарт 2 от ESG - част 1 /1-10/: „ВУ извършва обучение по професионалното направление като прилага процедури за разработване, одобряване, наблюдение и обновяване на учебната документация, (квалификационни характеристики, учебни

планове и програми и др.) при съдействието на представители на партньорски организации, студенти и други заинтересовани страни“

Обучението в НБУ е структурирано чрез разписани и доказали ефективността си процедури за разработване, наблюдение и обновяване на учебната документация. Това е валидно и за департамент „Изкуствознание и история на културата“, като цяло, и за двете образователни степени на ПН «Теория на изкуствата», в частност, чиято документация свидетелства за спазване на методологията, изискваща единство на учебна програма, учебен план и паспорти на включените в програмата задължителни и избираеми курсове. Програмите напълно съответстват на изискванията на кредитната система и периодично се актуализират на основата на информацията, получена от потребителите на кадри. В тях е заложена визията за необходимост от практическа насоченост на обучението и съвместимост на програмите с учебни програми на други ВУ в България и Европейския съюз, както и възможности за професионална мобилност на вече завършилите студенти.

Констатации за изпълнение на критерий 3.1. в съответствие със стандарт 3 от ESG - част 1 /1-10/: „Съществува система от правила и дейности, свързани със стимулиране на мотивацията и активната позиция на студентите в процеса на обучение на съответното професионално направление“

Обучението в НБУ се отличава с редица конкретни практики като: висок процент на избираемост на курсовете; насърчаване на самостоятелната работа на студентите; повече възможности за мобилност в други програми (т.нар. „minor програми“). Качеството на образователния процес в департамент „Изкуствознание и история на културата“ се гарантира от ефективно действащи правила: текущ мониторинг и периодичен анализ на резултатите от обучението и степента на удовлетвореност; обратна връзка, достъпност и диалог със студентите; действащата платформа Moodle; достъп до модерна материално-техническа и информационна база; публично оповестена многокомпонентна система за оценяване; открити пространства за извънучебна комуникация и културни прояви. Програмите в ПН „Теория на изкуствата“ се характеризират със силно застъпено практическо обучение на студентите. Следвайки мисията на НБУ, обучението в програмите поставя акцент върху връзката на теоретичното обучение с художествената практика (галерийна, кураторска, експертна), с оглед създаване модел на обучение, адекватен на новите потребности. Такива възможности дават Музеят на НБУ и Галерия „УниАрт“. С цел бърза интеграция в европейската общност на студентите се предоставя възможност през първите четири семестъра за изучаване на чужди езици с по 90 часа на семестър и достигане на на ниво B2. Провеждането на стажове и учебни практики от студентите в НБУ е регламентирано в Стандарта за учебна програма, аудиторен курс и тренингов

курс. Съгласно стандарта: практика, в т.ч. клинична работа и клинична супервизия, представлява извършване на определен набор от дейности по изпълнението на професионални задачи под ръководството на преподавател. Практиката може да бъде теренно проучване, лабораторна работа, емпирично изследване, експеримент, хоспитиране, работа в Музея и Галерия „УниАрт“ и др. Провежда се в специализираните зали и Учебно-практическите и изследователски звена на НБУ или във външна институция. Протича от две до четири седмици и завършва с представен продукт от студента. Стаж, в т.ч. клинична работа и клинична супервизия, представлява самостоятелно изпълнение на професионални задачи в реални условия на упражняване на дадена професия. Стажът се провежда във външна институция или в Учебно-практическите и изследователски звена или в администрацията на НБУ, протича от четири до шест седмици и завършва с подробен отчет за извършената работа, който се представя пред комисия.

Студентите в ПН 8.1. Теория на изкуствата имат възможност да провеждат практиките и стажовете си в галерия „УниАрт“ и Музея на НБУ, в Национален исторически музей, в НХА, в Национален музей на българското изобразително изкуство, Национален музей за чуждестранно изкуство, Софийска градска художествена галерия, РИМ – Враца, Исторически музей – Казанлък, РИМ - Сливен и др. На студентите се дава право на избор да проведат стаж извън НБУ, главно по договор, сключен между НБУ и външни институции.

В периода 2013-2018 г. общо 122 студенти са взели участие в проекти, организирани от департамент „Изкуствознание и история на културата“. Над 138 студенти от бакалавърската и магистърските програми на департамент „Изкуствознание и история на културата“ са участвали в ежегодните пътуващи семинари в страната, както и в пътуващи семинари в чужбина. Студентите и докторантите активно участват в семинарите на департамент „Изкуствознание и история на културата“: Постоянен семинар „Разговори за българската култура ad hoc“, Постоянен семинар „Визуалният образ“, Постоянен семинар „Докторански четения“ и др. Също така 15 студенти от програмите на департамент „Изкуствознание и история на културата“ са взели участие в проекти към Фонда за Стратегическо развитие на НБУ, реализирани в България и чужбина (Рим, Виена, Бари и др.). Двама от тях са ръководители на разработените от тях проект. Също така 135 студенти са участвали в подготовката на изложби в Музея на НБУ. Пет студента са взели участие в проект „200 години от рождението на Димитър Добрович“, финансиран от Министерство на културата - в подготовката на проектите за изложбата, монографичното издание и научната конференция, посветени на Димитър Добрович като заснемането и монтажът на филма „Пътят на Добрович“ е изцяло реализиран от студент от БП на департамента. Пътуваща изложба с каталог „Български архитектурен модернизъм“ е с ръководител студент от

департамента. Реализирани са повече от 20 успешни изложби в страната.

Констатации за изпълнение на критерий 4.1. в съответствие със стандарт 4 от ESG - част 1 /1-10/: „Институцията оповестява публично приетите от нея документи, очертаващи „жизнения цикъл“ на студента: прием в съответно професионално направление, развитие, признаване и дипломиране, както и доказателства за последователното им и прозрачно прилагане“

В департамент „Изкуствознание и история на културата“ на НБУ се провежда политика на прозрачност и системно оповестяване на документацията, очертаваща „жизнения цикъл“ на студента. Има и работеща организация за привличане на студенти – български и чуждестранни, както и процедура за признаване на придобита в чужбина степен на висше образование и периоди на обучение в чуждестранни ВУ. Създадени са оптимални условия за мобилност на студентите. Свидетелство за това са сключените 243 договора за обмен на студенти и преподаватели, като департамента от професионално направление 8.1 Теория на изкуствата в НБУ имат сключени 5 договора със следните университети: Jan Evangelista Purkyně University, Чехия; University of Ferrara, Италия; Adam Mickiewicz University, Полша; Universitatea de Vest din Timisoara, Румъния; Stockholm University, Швеция. В периода от академичната 2012/2013 г. до академична 2017/2018 г. е осъществен студентски обмен по договори по програма Erasmus и програма Erasmus+ (след 2014 г.) - осъществени са 5 изходящи студентски мобилности.

Регулярно се провеждат департаментни, междудепартаментни и общоуниверситетски семинари и международни конференции, изложби, които са реален стимул за научно-изследователската работа на студентите.

Констатации за изпълнение на критерий 5.1. в съответствие със стандарт 5 от ESG - част 1 /1-10/: „Институциите имат разработена политика за осигуряване на качествен академичен състав чрез прилагане на прозрачни процедури като част от стратегията за развитие на професионалното направление“

ПКХНИ установи, че в НБУ е налице цялостна стратегия за подбор на качествен академичен състав, изградена в съответствие с нормативните изисквания на ЗРАСРБ и правилника на НБУ. Обучението в професионално направление 8.1.Теория на изкуствата по програмите за ОКС „бакалавър“ и „магистър“ се осъществява от преподаватели на ОТД в НБУ от департаментите „Изкуствознание и история на културата“, „Средиземноморски и Източни изследвания“, „Архитектура“, „Антропология“, „Нова българистика“, „Археология“, „Визуални изкуства“, „Администрация и управление“, чиито квалификации съответстват на водените от тях дисциплини. Общият брой на преподавателите в програмите в ПН 8.1. Теория на изкуствата на ОТД в НБУ е 23, от които 22 (95,7%) на първи ОТД и 1 на ½ щат, от които 8 професори, 11

доценти, 4 главни асистенти. От тях 7 са от ПН 8.1. Теория на изкуствата и 16 от други направления, с квалификация отговаряща на преподаваните от тях дисциплини. През отчетния период, екипът от преподаватели в департамент „Изкуствознание и история на културата“, на ОТД в НБУ, се състои от 11 души. Делът на хабилитираните преподаватели на първи ОТД, които четат лекционни курсове е 79.00%. От хабилитирания състав 58,3 % са хабилитирани по ПН 8.1.Теория на изкуствата. Броят на хабилитираните хонорувани преподаватели е 3 и 1 нехабилитиран.

Констатации за изпълнение на критерий 5.2. в съответствие със стандарт 5 от ESG - част 1 /1-10/: „Научноизследователската и художествено-творческата дейност на академичния състав и участието на студентите и докторантите в нея“

ПКХНИ установи постоянно поддържано високо ниво на научно-изследователската и художественотворческата дейност на академичния състав в департамента и оптимални условия за разгръщане на творческите изяви на студентите. За периода на акредитация преподавателите от департамент „Изкуствознание и история на културата“ са участвали общо в 268 научни форуми (конференции, кръгли маси, семинари и др.), от които 158 национални, 110 участия в международни научни форуми в чужбина, 15 участия в международни проекти и 70 вътрешни проекта, от които 24 към Фонд за стратегическо развитие на НБУ и 32 към Фонд „Учебни програми“ към ФБО, БФ и МФ.

През изминалия 5-годишен период студенти от ПН 8.1. Теория на изкуствата в НБУ са участвали в 8 национални, 2 международни и 32 вътрешни научноизследователски проекти. Студентите и докторантите имат възможност да публикуват свои изследвания в различни издания на НБУ – сп. „Следва“, „Университетски дневник“, сборник „Докторантски четения“ (рефериран в СЕООЛ) и др. Участвали са в постоянния семинар „Визуалният образ“, „Разговори за българската култура Ad hoc“ и „Докторантски четения“, изложби, и в пътуващи семинари с презентации по конкретни теми.

В Музея на НБУ всеки семестър се открива изложба, подготвена изцяло с участието на студенти от програмите на департамента. За периода на акредитацията Музеят на НБУ и неговият екип с активното участие на 135 студенти - възпитаници на департамент „Изкуствознание и история на културата“ са подготвили и открили над 13 изложби с множество каталози, плакати, покани. Музеят на НБУ има сключен договор за сателитен партньор към проект Международен проект „Еurovision – музеи, представящи Европа“ (ЕМЕЕ), финансиран от програма „Култура“ на ЕС (2012 - 2016), с ръководител от Университета в Аугсбург и с участието на Университета Paris-Est Créteil (Франция), Университета Degli Studi Roma Tre (Италия), Националният

исторически музей (България), Националният археологически музей (Лисабон, Португалия), Националният музей за съвременна история (Любляна, Словения), Асоциацията за изкуства „Монохром“ (Виена, Австрия) и Ателие „Брюкнер“ (Щутгарт, Германия).

През 2015 г. към департамент „Изкуствознание и история на културата“ е създаден Център „Българо-европейски културни диалози“ (БЕКД), който е с изследователска насоченост и работи по проекти, свързани с българското изкуство и култура от средата на 19 век до днес. Към учебната 2017/2018 година Центърът е реализирал 4 проекта, свързани с живота и творчеството на Димитър Добрович. В тях са взели участия 5 студенти от департамента.

Преподавателският състав през отчетния период е взел участие в 70 национални проекти, 71 международни проекти. Всеки от хабилитираните щатни преподаватели в програмата ръководи или участва в разнообразни научноизследователски проекти, като индивидуалните изследователски проекти са 43. Част от изследванията се осъществяват чрез конкурси, осигурени от вътрешноуниверситетските фондове на НБУ. Общият брой на научните публикации, включително и на електронен носител (монографии, студии, статии, доклади), на преподавателите на ОТД от департамент „Изкуствознание и история на културата“ е 431, като от тях 69 са в международни издания. Монографиите са 12, от тях 1 е публикувана в чужбина. Реализирани са 12 научни издания с резултати от изследвания, научни текстове, лекционни текстове и тематични книжки на утвърдени научни издания на български и на чужди езици. Публикувани са 200 студии и статии в български научни издания и 68 в чужди периодични издания и сборници. Относителният дял на публикациите в реферирани научни издания спрямо общия брой на публикациите е 44% .

Общият брой на рецензии, отзиви, цитати и др. у нас и в чужбина на преподавателите на първи ОТД от ПН 8.1. Теория на изкуствата за последните пет години е 1230.

Констатации за изпълнение на критерий 6.1. в съответствие със стандарт 6 от ESG - част 1 /1-10/: „Има осигурена и непрекъснато развиваща се финансова, материално-техническа и информационна база, необходима за учебно преподавателската, научноизследователската, художествено-творческата и спортна дейности по професионалното направление, както и подходяща среда за дистанционно обучение, ако провеждат такава“

НБУ разполага с богата материално-техническа и информационна база, осигуряваща плодотворна работа на преподавателите и много добри условия за обучение и творческо развитие на студентите.

Департамент „Изкуствознание и история на културата“ разполага и с две

Учебно-практически изследователски звена (УПИЗ) – Музей на НБУ и Център „Българо-европейски културни диалози“ (БЕКД) /създаден 2015/, съобразени с обучението в професионалното направление по теория на изкуствата – изследователско и обучително звено. Музеят на НБУ с експозиционна зала и фондохранилище, Център за документиране и сравнителни изследвания и Център „Хетеротопия и природни ресурси“ с лаборатория е създаден през 2010 г. с решение на Академичния съвет на НБУ. Обучаващите се в ПН 8.1 в НБУ разполагат с необходимата материално-техническа база за получаване на много добро образование. Създадени са много добри условия за обучение и творческа реализация на студентите.

Констатации за изпълнение на критерий 7.1. в съответствие със стандарт 7 от ESG - част 1 /1-10/: „Институциите имат изградена организация за управление на информацията, свързана с реализацията на обучението по професионалното направление и последващата реализация на завършилите“

В НБУ като цяло и департамент „Изкуствознание и история на културата“, в частност, действа много добре изградена, ефективна система за управление на информацията, която е свързана с разнообразни аспекти на обучението в ПН (периодично обсъждане и публично оповестяване на профила и успеха на студентите; качеството на учебните програми и ефективността на резултатите). Тя включва и връзка с алумни и проследяване на реализацията на завършилите студенти, споделяне на опит и менторство от тяхна страна спрямо настоящите студенти. Департаментите поддържат електронна база от специализирани научни списания и публикации, които са достъпни за преподаватели и студенти чрез сайта на библиотеката на НБУ (включително и в условия на отдалечен достъп), както и непрестанно актуализирани масиви.

Констатации за изпълнение на критерий 8.1. в съответствие със стандарт 8 от ESG - част 1 /1-10/: „Институциите публикуват ясна, точна, обективна, актуална и лесно достъпна информация за всички дейности, свързани с обучението по професионалното направление“

ПКХНИ констатира, че в НБУ се поддържа много добре действаща система, осигуряваща обективна, навременна и напълно достъпна информация по всички дейности, свързани с обучението и «жизнения цикъл» на студентите. Тази констатация е напълно валидна и за департамент „Изкуствознание и история на културата“. Осигурен е непрестанен информационен ресурс за образователната, научноизследователската и художествено-творческа дейност в ПН (за това допринасят структури като „Вътрешни комуникации“ и „Външни комуникации“, „Център за кариерно развитие и обучителни ресурси“, съдействащ за ориентацията на студентите относно избора и развитието им;

сайта на университета и страницата на департаментите). Информацията включва и възможностите за мобилност чрез Фонд за стратегическо развитие и Фонд „Учебни програми“ към НБУ, по линия на „Пътуващ семинар“ за студентите и чрез кандидатстване пред „Фонд за стратегическо развитие“ към НБУ за преподавателите.

Констатации за изпълнение на критерий 9.1. в съответствие със стандарт 9 от ESG - част 1 /1-10/: „Институциите извършват регулярен мониторинг (преглед) и актуализиране на учебните програми, съобразно еволюцията на научните знания и технологии, при обучението по професионалното направление“

В НБУ и в департамент „Изкуствознание и история на културата“ е налице действена система за периодично актуализиране на учебните програми в съответствие с актуалния контекст и насоки в областта на изкуството и новите технологии, обезпечавачи съвременен равнище на преподаване. Съществува система за управление и мониторинг на качеството на образователния процес, която е регламентирана детайлно в „Система за управление на качеството“.

Анализът, осъществен от ПКХНИ показва, че учебните програми редовно се актуализират. Извършва се и регулярен мониторинг на успеваемостта на студентите и действията, предприети за повишаването ѝ: тези усилия се оценяват и от самите студенти — за това свидетелстват и резултатите от системно провежданото анкетиране, традиционно показващи висока степен на удовлетвореност.

Констатации за изпълнение на критерий 10.1. в съответствие със стандарт 10 от ESG - част 1 /1-10/: „Институциите извършват планирани дейности за самооценяване и външни оценки на всички учебни програми по професионалното направление“

Самооценката за дейността на учебните програми в департамент „Изкуствознание и история на културата“ се осъществява на две нива – първо, чрез ежегодна оценка от страна на Програмния и Департаментален съвет и второ, чрез контрол на качеството на програмите от страна на Комисията по качество. Външната оценка на ПН се провежда от НАОА. Анализът на ПКХНИ показва, че обучението и научно-изследователската дейност в департамент „Изкуствознание и история на културата“ се развива в условия на конкурентност и диалог с други ВУ в страната.

В резултат на констатациите за резултатите от извършеното оценяване и обсъждането, проведено на **19.02.2020г. (Протокол №2)**, членовете на Постоянната комисия, на основание чл. 88а, ал. 5, т. 1 от ЗВО и чл. 38, ал. 2 от ПДНАОА, гласуваха оценки по критериите за програмна акредитация на

професионално направление по десетобалната система в съответствие с чл. 79, ал. 1 на Закона за висшето образование.

След обобщаване на резултатите от гласуването, в съответствие с приетите от Акредитационния съвет на НАОА „Правила за гласуване на процедури за акредитация и оценяване на проекти”, Постоянната комисия по хуманитарни науки и изкуства взе следното **РЕШЕНИЕ**:

1. Дава програмна акредитация на професионално направление 8.1 Теория на изкуството от област на висше образование 8. Изкуства в Нов български университет, на основание обща оценка: 9.24 (девет цяло и двадесет и четири стотни):

за ОКС “бакалавър”

1. „Изкуствознание и артмениджмънт“

за ОКС „Магистър“

1. „Сравнително изкуствознание“

2. „Тракия и културата на древния свят“

2. Срокът на валидност на акредитацията е ШЕСТ години съгласно чл. 79, ал. 4 от ЗВО.

3. Определя капацитет на професионално направление 8.1 Теория на изкуствата от област на висше образование 8. Изкуства на Нов български университет, на основание обща оценка, както следва:

за ОКС „бакалавър“ 80 студенти (редовна форма на обучение).

За ОКС „магистър“ 60 студенти (редовна).

Общо за професионалното направление 140 студенти

Постоянната комисия по хуманитарни науки и изкуства формулира следните **препоръки**:

1. Да се изработи стратегия за подмладяване на преподавателските кадри и стимулиране на научното им израстване.

Срок: до 2021-2022 г.

2. Да се засили ролята на Музея на Нов Български университет и Галерия „УниАрт“ в образователния процес.

Срок: Постоянен.

Председател на ПКХНИ:

(проф. дфн Анна-Мария

Тотоманова)